

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра географії України

Роман Сливка, Галина Лабінська, Роман Лозинський

ВИРОБНИЧА І ПЕРЕДДИПЛОМНА ВИРОБНИЧА ПРАКТИКИ
Методичні вказівки
для студентів географічного факультету, що навчаються за ОПП
“Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток” другого
(магістерського) рівня вищої освіти (спеціальність 106 “Географія”)

Львів 2024

Розглянуто на засіданні кафедри географії України
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради географічного факультету
Протокол № 8 від 30 серпня 2024 р.

Виробнича і переддипломна виробнича практики. Методичні вказівки для студентів географічного факультету, що навчаються за ОПП “Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток” другого (магістерського) рівня вищої освіти (спеціальність 106 “Географія”) / укл. Сливка Р., Лабінська Г., Лозинський Р. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2024. – 28 с.

© Сливка Р.Р., Лабінська Г. М.,
Лозинський Р. М., 2024.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Загальні положення	5
2. Мета та завдання виробничої та переддипломної виробничої практик.....	5
3. Компетентності, які набуваються під час проходження виробничої і переддипломної виробничої практик.....	6
4. Очікувані результати після практик	7
5. Бази виробничої практики	7
6. Організація та керівництво виробничою і переддипломною практиками	8
7. Зміст виробничої і переддипломної практик	8
8. Схеми виробничої та переддипломної практик	9
9. Покрокові рекомендації для успішної реалізації програм практик	10
10. Вимоги до звіту	15
11. Критерії оцінювання.....	18
12. Рекомендована література.....	20
13. Додатки	26

Передмова

Виробнича та переддипломна виробнича практики є важливими етапами навчання здобувачів освіти ОПП "Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток" другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 106 "Географія". Цей період дає студентам можливість застосувати теоретичні знання в реальних умовах роботи органів місцевої влади і набути практичних навичок у сфері міського планування, управління містом і сталого розвитку території.

Під час практики студенти матимуть можливість працювати з експертами органів місцевої влади, брати участь у розробці проєктів міського планування, аналізувати дані про розвиток міста і територій, і розробляти рекомендації для покращення містобудівної діяльності.

Відповідно до вимог сучасного ринку праці, студенти повинні володіти не тільки теоретичними знаннями, але й практичними навичками роботи з інформаційними технологіями, проведення досліджень, аналізу даних і розробки проєктів.

Цей методичний посібник розроблений для забезпечення студентів необхідними матеріалами і рекомендаціями для успішної реалізації виробничої та переддипломної виробничої практики. У ньому містяться інформація про організацію практики, завдання і рекомендації для виконання практичних робіт, а також література про успішні приклади проєктів міського планування і управління регіональним розвитком.

Після проходження виробничої та переддипломної виробничої практик здобувач освіти повинен вміти узагальнити теоретичні знання та сформувані практичні навички при організації польових досліджень, використанні інформаційних технологій та польових методів дослідження; сформувані вміння розробляти індивідуальної програми проходження виробничої практики, обробляти матеріали польових досліджень та оформляти їх результати у вигляді звіту, презентацій, матеріалів.

Після завершення переддипломної практики здобувач освіти повинен закріпити практичні навички при організації польових досліджень, використанні інформаційних технологій, польових та камеральних методів дослідження, налагодженні і закріпленні професійних комунікацій.

Сподіваємося, що цей посібник буде корисним для студентів у процесі їхньої професійної підготовки і допоможе їм стати кваліфікованими фахівцями в галузі урбаністики, міського планування і сталого розвитку території.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма проходження виробничої і переддипломної виробничої практик здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня ОПП «Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток» географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (надалі – Програма) розроблена у відповідності до чинних редакцій Закону України «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, Положення про проведення практик студентів Львівського національного університету імені Івана Франка, а також Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти для отримання освітнього ступеню вищої освіти «магістр» за спеціальністю № 106 «Географія» у галузі знань 10 «Природничі науки» та Освітньо-професійної програми ОПП «Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка реалізується на географічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка.

1.2. Виробнича і переддипломна виробнича практика (надалі – практика) є нормативними компонентами Освітньо-професійної програми ОПП «Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка реалізується на географічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка, та є одним із трьох складових практичної підготовки магістрів.

1.3. Тривалість і терміни проходження практики визначаються відповідними навчальними планами.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИК

2.1. Метою практики є поглиблення, узагальнення і вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок, які здобувачі вищої освіти отримали у процесі навчання, оволодіння професійним досвідом і відповідними компетенціями, а також формування практичних умінь у сфері урбаністики, міського планування і сталого просторового розвитку.

2.2. Мета практики, визначена пунктом 2.1. цієї Програми, досягається шляхом вирішення таких завдань:

2.2.1. Поглиблення та закріплення у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, отриманих ними у процесі попереднього навчання.

2.2.2. Опанування здобувачами вищої освіти сучасних прийомів, методів та інструментарію професійної діяльності у сфері урбаністики, міського планування і сталого просторового розвитку.

2.2.3. Формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок із застосування теоретичних знань у практичній діяльності та для прийняття самостійних рішень під час професійної правничої діяльності в реальних умовах.

2.2.4. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з правовим статусом, функціями та завданнями, а також організаційними особливостями діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування.

2.2.5. Формування у здобувачів вищої освіти, ґрунтуючись на теоретичних знаннях, одержаних при вивченні освітніх компонентів, навиків набуття, обробки та поширення геопросторової інформації; застосування методів польових, лабораторних та статистичних природничо- та суспільно-географічних досліджень, картографування, ГІС-аналізу та моделювання, ретроспективного аналізу та географічного прогнозування.

2.2.6. Оволодіння здобувачами вищої освіти практичними навичками щодо правильного ведення, у тому числі складання проєктів відповідної документації.

2.2.7. Набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду щодо правильного аналізу обставин, які вимагають рекомендацій щодо покращення просторової організації і функціонування міст, міських агломерацій, приміських зон та територіальних громад у цілому.

2.2.8. Участь здобувачів вищої освіти в окремих організаційних заходах (за згодою керівника практики від приймаючої організації), які відбуваються на базі практики (наради, комісії, круглі столи, семінари і тренінги).

2.2.9. Підготовка здобувачів вищої освіти до виконання професійних обов'язків відповідних посадових осіб.

2.2.10. Формування у здобувачів вищої освіти основ правової культури та професійної етики сіті-менеджера.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИК

3.1. Виробнича практика спрямована на формування здобувачами вищої освіти таких загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей:

ЗК1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів.

СК6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.

СК8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІСЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ТА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

По завершенні практики магістр/магістрантка повинні засвідчити програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем а різних рівнях просторової організації.

ПРН4. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.

ПРН5. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПРН6. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

ПРН8. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

ПРН10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.

ПРН11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку. рекреації т туризму.

ПРН12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

5. БАЗИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Здобувачі вищої освіти Факультету проходять практику на відповідних базах у відповідності до вимог цієї Програми.

5.2. Кожен здобувач вищої освіти може самостійно з дозволу відповідних адміністрації Факультету обрати місце проходження практики.

5.3. Основними базами практики є: органи державної влади, органи місцевого самоврядування; проєктні установи та організації різних форм власності тощо.

5.4. Визначення відповідності баз практики вимогам підготовки фахівців другого (магістерського) рівня за спеціальністю 106 «Географія» здійснює Гарант освітньої програми.

5.5. Якщо здобувач вищої освіти самостійно обирає базу практики, він зобов'язаний за місяць до її початку надати лист-дозвіл та угоду від бази практики, а також узгодити вибір бази практики з гарантом освітньої програми.

5.6. Здобувач вищої освіти, який самостійно не обрав базу практики, скеровується на відповідну базу практики за визначенням гаранта освітньої програми.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ

6.1. Загальну організацію практики, контроль за її проведенням, а також відповідну навчально-виховну роботу здійснюють завідувач кафедри та гарант освітньої програми .

6.2. Навчально-методичне керівництво і контроль за виконанням програми проходження практики забезпечують викладачі кафедр, за якими закріплено їх проведення згідно із навантаженням.

7. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Під час проходження практики здобувачі вищої освіти відповідно до цієї Програми та навчального плану під безпосереднім керівництвом уповноважених працівників відповідних баз практики закріплюють одержані в ході навчання теоретичні знання, а також на основі вивчення досвіду діяльності відповідної бази практики набувають загальних та спеціальних компетентностей, передбачених Розділом 3.

7.2. З урахуванням особливостей правового статусу та діяльності відповідної бази практики, зміст практики включає:

7.2.1. Ознайомлення з порядком створення, організаційною структурою, організацією управління та діяльності бази практики.

7.2.2. Опрацювання нормативно-правових актів, що регулюють правовий статус, функції та завдання, а також основні засади функціонування бази практики.

7.2.3. Опрацювання правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, а також її відомчих та локальних актів.

7.2.4. Вивчення правового статусу та функціональних обов'язків відповідних посадових осіб бази практики.

7.2.5. Ознайомлення з формами та методами, за допомогою яких реалізуються функції та виконуються завдання, поставлені перед базою практики.

7.2.6. Набуття базових умінь та навиків в сфері урбаністики, міського планування і сталого просторового розвитку, у тому числі щодо реалізації функцій та виконання завдань, поставлених перед базою практики.

7.2.7. Ознайомлення з організацією діловодства на базі практики, у тому числі порядком ведення звітної документації, прийому та відправлення кореспонденції тощо.

7.2.8. Ознайомлення з порядком розгляду звернень і запитів та особистого прийому осіб на базі практики та забезпечення доступу до публічної інформації базою практики.

7.2.9. Ознайомлення зі зразками службових документів бази практики, а також набуття навиків ведення, у тому числі складання, відповідної ділової документації.

7.2.10. Відвідування організаційних заходів в межах бази практики (тренінги, круглі столи, громадські слухання, семінари тощо).

7.2.11. Виконання окремих завдань за дорученням керівника від бази практики, пов'язаних із застосуванням теоретичних знань або набуттям практичних навиків.

8. СХЕМИ ВИРОБНИЧОЇ І ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИК

Схема виробничої практики

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1	<i>Підготовчий етап</i> Підбір літературних, статистичних і картографічних джерел з теми дослідження.	Лекція, консультації	<i>Влах М.</i> Теорія і методологія географічної науки: навчальний посібник / М. Влах, Л. Котик. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2019. – 344 с. <i>Габрель М.</i> Просторове планування на місцевому рівні в Україні / М.Габрель, М.Добровольський, М.Добровольська та ін. 2023. URL: ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ Просторовий розвиток (knuba.edu.ua) Децентралізація в Україні. URL: Децентралізація в Україні (decentralization.gov.ua) <i>Лабінська Г.</i> Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст // Матеріали міжн. наук.-практ. конференції "Географічна освіта і наука: виклики і поступ", присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). Львів: Простір-М, 2023. Том 2. – С. 228-235. Платформа електронної демократії <i>E-DEM</i> . URL: Єдина система місцевих петицій (e-dem.ua) Портал об'єднаних громад України. URL: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info <i>Топчів О.Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г. Топчів.– Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.	Підготувати індивідуальну програму проходження виробничої практики відповідно до конкретної теми дослідження (45 год.)	1 тиждень
2, 3	<i>Польовий етап</i> Ознайомлення з об'єктом дослідження, збір фондових, польових і картографічних матеріалів, первинне опрацювання матеріалу	Консультації	Децентралізація в Україні. URL: Децентралізація в Україні (decentralization.gov.ua) Карти <i>Google</i> . URL: https://www.google.com.ua Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ Платформа електронної демократії <i>E-DEM</i> . URL: Єдина система місцевих петицій (e-dem.ua) Портал об'єднаних громад України. URL: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info	Підготувати детальний алгоритм досліджень, фондові та картографічні матеріали щодо конкретного об'єкта дослідження (90 год.)	2 тижні
4	<i>Камеральний етап</i> Детальне опрацювання матеріалів практики з дослідження об'єкта практики, підготовка і захист звіту	Консультації	<i>Кононенко О.</i> Методи урбаністичних досліджень. Навчальний посібник / О. Кононенко, О. Гнатюк. Київ, 2024. 145 с. URL: metody-urbanistychnyh-doslidzen-kononenko-gnatyuk-2024.pdf <i>Лабінська Г.</i> Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с. URL: Labinaska Prostorove-planuvannia-v-Ukraini-2024.pdf (lnu.edu.ua)	Підготувати і захистити звіт про проходження виробничої практики (45 год.)	1 тиждень

Схема переддипломної виробничої практики

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1	<i>Підготовчий етап</i> Формулювання завдань переддипломної практики. Підбір літературних, статистичних і картографічних джерел з теми дослідження.	Лекція – вступний інструктаж, консультації	<i>Влах М.</i> Теорія і методологія географічної науки: навчальний посібник / М. Влах, Л. Котик. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2019. – 344 с. <i>Габрель М.</i> Просторове планування на місцевому рівні в Україні / М.Габрель, М.Добровольський, М.Добровольська та ін. 2023. URL: ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ Просторовий розвиток (knuba.edu.ua) . Децентралізація в Україні. URL: Децентралізація в Україні (decentralization.gov.ua) . <i>Лабінська Г.</i> Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с. URL: Labinska Prostorove-planuvannia-v-Ukraini 2024.pdf (lbu.edu.ua) . Платформа електронної демократії <i>E-DEM</i> . URL: Єдина система місцевих петицій (e-dem.ua) . Портал об'єднаних громад України. URL: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info . <i>Топчієв О.Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г. Топчієв.– Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.	Підготувати індивідуальну програму проходження переддипломної практики відповідно до теми і завдань магістерської роботи (20 год.)	1 тиждень
2, 3	<i>Польовий етап</i> Збір фондових, польових і картографічних матеріалів за обраним об'єктом магістерської роботи, опрацювання матеріалу	Консультації	Децентралізація в Україні. URL: Децентралізація в Україні (decentralization.gov.ua) Карти Google. URL: https://www.google.com.ua Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ Платформа електронної демократії <i>E-DEM</i> . URL: Єдина система місцевих петицій (e-dem.ua) . Портал об'єднаних громад України. URL: Портал об'єднаних громад України — Gromada.info	Детальний алгоритм досліджень, збір фондових, статистичних, картографічних матеріалів щодо конкретного об'єкта дослідження (40 год.)	2 тижні
4	<i>Камеральний етап</i> Детальне опрацювання матеріалів практики з дослідження об'єкта практики, підготовка і захист звіту	Консультації	<i>Кононенко О.</i> Методи урбаністичних досліджень. Навчальний посібник / О. Кононенко, О. Гнатюк. Київ, 2024. 145 с. URL: metody-urbanistychnyhdoslidzhen_kononenko-gnatyuk 2024.pdf <i>Лабінська Г.</i> Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с. URL: Labinska Prostorove-planuvannia-v-Ukraini 2024.pdf (lbu.edu.ua)	Підготувати і захистити звіт про проходження переддипломної практики (30 год.)	1 тиждень

9. ПОКРОКОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ПРАКТИК

1. *Підготовчий етап.* Підбір літературних, статистичних і картографічних джерел з теми дослідження.

Упродовж першого тижня практики здобувач освіти отримує поради щодо ефективного проходження практики на настановній нараді під керівництвом керівника виробничої практики від університету; після цього знайомиться із персоналом підрозділів місцевого самоврядування, державних і недержавних інституцій на місці проходження практики; та із офіційним сайтом міської/регіональної влади для збору публічної інформації про місто/регіон; аналіз масмедійних інтернет-джерел, що висвітлюють питання та

проблеми розвитку обраного студентами міста/регіону [12, С. 6-7]. Проаналізуйте наповнення веб-порталів обраних для бази практик поселень із зазначенням лінку сторінок поселень:

а) наявність основної містобудівної документації: Генплану поселення (рік затвердження); Плану зонування території [лінк];

б) відображення діяльності управління містобудування, архітектури і землекористування [лінк];

в) плану промоції чи розвитку поселення [лінк];

г) наявність логотипу й супроводжуючого слогана (завантажте його у роботу);

г) відобразіть перелік подій, які формують айдентичку обраних поселень: фестивалів, конгресів, наукових конференцій, спортивних змагань тощо.

На основі зібраної інформації загального характеру складається за участі наукового керівника складається індивідуальна програма проходження виробничої практики відповідно до конкретної теми дослідження.

Під час складання програми індивідуального проходження виробничої практики здобувач освіти по освітньо-професійній програмі "Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток" рекомендовано дотримуватися наступних головних принципів:

– *Відповідність програмі практики вимогам освітньої програми:* програма індивідуального проходження виробничої практики повинна відповідати вимогам ОПП "Урбаністика, міське планування і сталий просторовий розвиток" і забезпечувати здобуття необхідних компетенцій, які перелічені в Силабусі виробничої практики та передмові цього видання.

– *Індивідуалізація програми практики:* для ефективного використання ресурсів часу і оптимізації докладених організаційних зусиль програма індивідуального проходження виробничої практики повинна бути розроблена з урахуванням індивідуальних особливостей здобувача освіти, його інтересів і професійних цілей.

– *Орієнтація на прикладні завдання:* програма індивідуального проходження виробничої практики повинна бути орієнтована на прикладні завдання і проблеми, які необхідно вирішувати під час роботи у сфері міського/регіонального планування, управління містом/громадою/регіоном.

– *Відповідність вимогам і особливостям базової організації:* програма індивідуального проходження виробничої практики повинна відповідати вимогам, організаційній структурі, завданням і цілям базової організації, де здобувач освіти буде проходити практику.

– *Забезпечення безпеки і охорони праці:* програма індивідуального проходження виробничої практики повинна забезпечувати дотримання вимог безпеки і охорони праці під час проходження практики.

– *Моніторинг і контроль:* програма індивідуального проходження виробничої практики повинна передбачати моніторинг і контроль за процесом проходження практики зі сторони керівника виробничою практикою зі сторони університету.

2. *Польовий етап.* Збір фондкових, польових і картографічних матеріалів за обраним об'єктом магістерської роботи, опрацювання матеріалу.

2.1. *Фондові матеріали можуть включати:*

2.1.1. Містобудівна документація: схема планування території ОТГ, генеральний план населеного пункту, розташованого в межах ОТГ, план зонування території населеного пункту, детальний план території.

- *Схема планування території* визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території об'єднаної територіальної громади.

- *Генеральний план* — довгострокова стратегія планування та забудови території окремого населеного пункту.

- *План зонування території (зонінг)* — встановлює функціональне призначення, вимоги до забудови окремих територій (функціональних зон) населеного пункту, їх ландшафтної організації; встановлює для кожної зони перелік дозволених видів використання території для містобудівних потреб, умов та обмежень щодо їх забудови.

- *Детальний план території* – це одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та землевпорядна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території. Детальний план розробляється з метою визначення планувальної організації, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території, призначених для комплексної забудови чи реконструкції, та підлягає стратегічній екологічній оцінці. Детальні плани територій одночасно з їх затвердженням стають невід'ємними складовими генерального плану населеного пункту та/або комплексного плану.

2.1.2. Дані про населення: демографічні дані, статистичні дані про населення, дані про ВПО тощо. Для організації проектної роботи сучасного урбаніста і містопланувальника, фахівця із сталого розвитку, важливо зібрати такі демографічні дані:

- Чисельність населення: загальна кількість населення міста або регіону.
- Густина населення: кількість населення на одиницю території.
- Розподіл населення за віком: кількість населення різних вікових груп (дітей, дорослих, пенсіонерів тощо).

- Розподіл населення за статтю: кількість чоловіків і жінок у місті або регіоні.

- Розподіл населення за національністю: кількість населення різних національностей у місті або регіоні.

- Розподіл населення за освітою: кількість населення з різним рівнем освіти (вищою, середньою спеціальною, середньою тощо).

- Розподіл населення за зайнятістю: кількість населення зайнятого в різних галузях економіки (промисловість, сільське господарство, послуги тощо).

- Розподіл населення за рівнем доходу: кількість населення з різним рівнем доходу (низьким, середнім, високим тощо).

- Розподіл населення за місцем проживання: кількість населення, яке проживає в місті або регіоні протягом певного періоду часу (місяців, років тощо).

- Міграційні потоки: кількість населення, яке переїхало до міста або регіону з іншого місця проживання протягом певного періоду часу.

2.1.3. Соціальні показники: рівень життя населення, рівень бідності, рівень освіти тощо. Під час вивчення рівня життя населення, рівня бідності, рівня освіти тощо, проєктувальник міст та урбаніст повинен брати до уваги такі показники:

- Рівень життя населення: середній дохід на душу населення; середній річний дохід на одну особу населення міста або регіону; індекс споживчих цін; рівень інфляції у місті або регіоні; кількість осіб на одну житлову одиницю: середня кількість осіб, які проживають в одному житловому приміщенні; відсоток населення, яке володіє автомобілем: рівень володіння автомобілем серед населення міста або регіону; Відсоток населення, яке володіє комп'ютером: рівень володіння комп'ютером серед населення міста або регіону.

- Рівень бідності: відсоток населення, яке живе за межею бідності: рівень населення, яке живе нижче встановленої межі бідності; індекс бідності: рівень бідності серед населення міста або регіону; відсоток населення, яке отримує державну допомогу у вигляді грошових виплат або інших форм допомоги; відсоток населення, яке живе в умовах надзвичайної бідності: рівень населення, яке живе в умовах надзвичайної бідності, тобто нижче мінімальної межі існування.

- Рівень освіти: відсоток населення, яке має вищу освіту; відсоток населення, яке має середню освіту; відсоток населення, яке має початкову освіту.

- Інші показники: відсоток населення, яке має доступ до медичних послуг: рівень населення, яке має доступ до медичних послуг; відсоток населення, яке має доступ до соціальних послуг; відсоток населення, яке має доступ до культурних заходів: рівень населення, яке має доступ до культурних заходів.

2.1.4. Економічні дані: дані про економічний розвиток міста або регіону, включаючи дані про промисловість, торгівлю, сільське господарство, паспорт бюджетних програм тощо.

2.1.5. Інфраструктурні дані: дані про інфраструктуру міста або регіону, включаючи дані про транспорт, енергетику, водопостачання тощо. Дані про соціальну інфраструктуру: дані про соціальну інфраструктуру міста або регіону, включаючи дані про освіту, охорону здоров'я, соціальну допомогу тощо.

2.1.6. Дані про навколишнє середовище: дані про стан навколишнього середовища міста або регіону, включаючи дані про забруднення повітря, води, ґрунту тощо.

2.1.7. Історичні дані: дані про історію міста або регіону, включаючи дані про формування просторової структури та композиції міста, архітектуру, культуру тощо.

2.1.8. Дані про проєктну діяльність в громаді: документи, що стосуються реалізації місцевих, обласних, загальнодержавних чи міжнародних грантових програм.

2.2. *Польові матеріали* здобуваються шляхом польових досліджень. Як зазначають О.Кононенко і О.Гнатюк [10, С.16-17] метод польових досліджень дозволяє проводити спостереження за окремими компонентами міської системи в натурі, виявляти специфічні риси, проблеми культурного, політичного життя міст, розвитку місцевої економіки, а також поведінки жителів, їх взаємодії з міським простором, та досліджувати інші процеси. Метод польових досліджень є способом збору найбільш актуальної інформації про місто. Польові дослідження в місті мають на меті безпосереднє дослідження процесів і явищ шляхом їх споглядання, спілкування, вимірювання, збору первинних звітно-статистичних матеріалів, картографування тощо. Таким чином у дослідника формується більш повне уявлення про об'єкт дослідження, його поточний стан, сприйняття різними групами населення [10, С. 28]. Залежно від мети і завдань зібрана первинна інформація може включати фото та відеоматеріали, заповнені анкети, статистичні дані на паперових чи електронних носіях, картосхеми, особисті нотатки чи щоденник та ін [10, С. 31].

2.3. *Здобувач освіти, практикант, здійснює збір картографічної інформації* про обране місто/регіон; також здійснює пошук, відбір та систематизацію даних з використанням статистичних джерел інформації. Картографічні матеріали: карти, плани, схеми тощо, які відображають територію міста або регіону. За допомогою цих матеріалів здобувач освіти встановлює особливості планувальної структури міста, на базі якого проходить виробнича практика. Схеми планувальних структур: вільна; радіальна; радіально-кільцева; трикутна; прямокутна; лінійна; гексагональна; комбінована. Користуючись ресурсом Google Maps та SAS Planet проаналізуйте які форми забудови (однорядний; двохрядний; багаторядний; гніздовий; квартальний; радіально-кільцевий; стрічковий; ланцюговий; ройовий; променевий; складний; двохрядно-квартальний) переважають у сільських поселеннях досліджуваного регіону. Одночасно зверніть увагу на ступінь освоєності земель (розорані поля, помітні системи поливу), наявність у селах об'єктів соціальної інфраструктури (школа, фельдшерсько-акушерський пункт, поліклініка, дитячий садок тощо), за допомогою супутникових знімків відстежте чи ведеться у селах будівництво або оновлення будинків (на знімку видно нові фундаменти, виблискує нове покриття дахів і т. д.) (більше у: *Лабінська Г. Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с.*).

3. *Камеральний етап.* Детальне опрацювання матеріалів практики з дослідження об'єкта практики, підготовка і захист звіту.

10. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ З ВИРОБНИЧОЇ ТА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИК

Звіт з виробничої практики повинен містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- розділи та підрозділи основної частини роботи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Структура титульного аркуша є стандартною. Цього стандарту необхідно чітко дотримуватися. Кількість розділів основної частини, їхній зміст та обсяг студенти визначають самостійно і погоджують з керівником практики; здебільшого їхня кількість становить п'ять.

Пропонований зміст звіту з виробничої практики:

Вступ

1. Загальні відомості про базу практики (лаконічний опис економіко-географічного положення населеного пункту; етимологія походження назви поселення; коротка історична довідка про розвиток міста/мікрорайону, села, територіальної громади; дайте короткий опис символіки територіальної громади міста/мікрорайону, села, територіальної громади, характеристика місцевого органу місцевого самоврядування / організації, її підпорядкованість, адміністративну структуру).

2. Лаконічна характеристика природних умов бази практики (географічне положення, геолого-тектонічна будова, геоморфологія, клімат, гідрологічні умови, ґрунтово-рослинний покрив, прояви екологічних негараздів).

3. Проаналізуйте стан забезпечення поселень громади основною містобудівною документацією.

4. Охарактеризуйте просторову структуру поселень: квартальна, радіальна, лінійна, комбінована, а також їхній рівень периферійності.

5. Охарактеризуйте наявні краєзнавчі й туристично-рекреаційні ресурси громади, структуруючи їх на три групи: природні (ліси, урочища, річки, озера тощо), природно-антропогенні (дендропарки, заказники, заповідні урочища) та історико-культурні (пам'ятки історії, культури, архітектури, музеї тощо).

6. Детальніше дослідіть центр громади: місто, селище, село. Помістіть у роботу карту поселення

(завантажте через Google Maps). Наявність у ньому вираженого центру, об'єктів інфраструктури: закладів громадського харчування і торгівлі, побутових послуг, клубу, бібліотеки/центру дозвілля, церкви (обов'язково вкажіть конфесію), школи (із вказівкою рівня її акредитації, тобто належить дана школа до мережі опорних шкіл України), інших освітніх закладів; лікарні, поліклініки (вкажіть статус закладу) чи фельдшерсько-акушерського пункту, відділення банку, пошти; обов'язково зазначте підприємство (одне або кілька),

які забезпечують основну зайнятість у поселенні. Додайте у дослідження результати оцінки громадських просторів (яку ви виконували у практичній роботі). Додайте у дослідження результати оцінки громадських просторів за методикою Г. Лабінської [11, С. 19]. Встановіть, які з перелічених процесів ви тут спостерігаєте: соціально-просторова сегрегація, концентрація/деконцентрація населення, комерціалізація, зміна інтенсивності використання міського простору, функціональна фрагментація, сакралізація, поява забудови високого стандарту, розвиток транспорту, екологізація використання території, горизонтальний та вертикальний приріст забудови, індивідуалізація та естетизація забудови, джентрифікація, реновація. Дайте оцінку поширенню практик створення безбар'єрного міського/ сільського простору.

7. Дайте характеристику периферійній зоні досліджуваного поселення, приміській зоні поселення (за наявності), визначте її транспортну пов'язаність із історичним центром, визначте прояви дачного будівництва, індустріалізації, деіндустріалізації, субурбанізації та рурбанізації. Встановіть характер забудови і землекористування у периферійній зоні територіальної громади. Визначіть наявність резервних територій для розвитку громади. Вкажіть головні напрямки розвитку просторового розвитку міста. Встановіть, чи є конфлікт взаємин між містом і прилеглими сільськими громадами.

8. Охарактеризуйте сучасну соціальну ситуацію у громаді: віковий і статевий склад населення, їхній національний і освітній склад, міграції (внутрішні і міждержавні), електоральні вподобання. Скористайтесь для цього Офіційною сторінкою Всеукраїнського перепису населення 2001 р. URL: <http://2001.ukrcensus.gov.ua>. Подайте свою, суб'єктивну, оцінку рівня життя населення поселень громади.

9. Користуючись веб-ресурсом “Open budget” [Open Budget - Державний веб-портал бюджету для громадян] проаналізуйте бюджет обраної громади. Виділіть головні статті витрат та головні статті доходів.

10. Застосуйте SWOT-аналіз для окреслення суспільно-географічного становища громади на сучасному етапі.

11. Подайте ваше бачення стратегії розвитку територіальної громади та її центру: який напрямок розвитку слід обрати: гуманітарний (розвиток дошкільної, шкільної, професійної освіти), медичний (наприклад, через створення потужного діагностичного центру чи медичної лабораторного), економічний 24 (створювати нові виробничі потужності, бо для цього є наявні ... ресурси; відкрити центр побутових послуг, ресторан/кафе, послугами котрих користуватимуться з усіх громад, що увійшли до ТГ і не тільки; закласти плантацію ожини/лохини/малини і т. д.), екологія, рекреація і туризм і т. д.; що слід розвивати, на що робити основні акценти.

Картографічні матеріали – важлива складова частина звіту. Карти є способом фіксації і систематизації фактичного матеріалу, основою математичного моделювання, засобом встановлення географічних

закономірностей, обґрунтування теоретичних висновків, розробки практичних рекомендацій. При складанні карт необхідно враховувати три особливості:

- 1) базуватись на знанні суті картографованого об'єкта, його генезису, морфології, віку та особливостей просторового розміщення;
- 2) відображати об'єкти картографування відповідно до вимог і норм картографічної науки;
- 3) обов'язково зазначати джерела, за якими складено карту.

Рисунками у звіті називають усі ілюстрації (світлини, схеми, графіки, блок-діаграми, карти і т. д.), проте світлини можна нумерувати і окремо в межах розділів. Рисунок повинен доповнювати текст, нести нову інформацію, розкривати взаємозв'язки і залежності явищ. Отож підбору та якісному оформленню рисунків надають великого значення. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їхнє чітке відтворення.

Цифрові фотознімки розміщують як звичайні рисунки. Цифровий матеріал, зазвичай, оформляють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. Слово «таблиця» і її порядковий номер розміщують з правого боку аркуша і набирають курсивом. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку. Наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо у роботі одна таблиця, її не нумерують, друкують тільки слово «Таблиця». Значної уваги необхідно приділити складанню *графіків*, які повинні відповідати таким вимогам:

- 1) осі координат графіків з числовими значеннями величин оформляють як перпендикулярну масштабну рамку; у випадку зображення якісних характеристик осі координат закінчують стрілками;
- 2) написи по осі абсцис та ординат мають бути стислими і містити буквені позначення, які не повинні виходити за межі рамок;
- 3) при оцифруванні шкали цифри необхідно писати через 2 або 5 значень;
- 4) при накладанні двох і більше рядів даних, які у числовому значенні неможливо відобразити масштабом на одній осі, слід використовувати додаткову третю вісь.

При написанні звіту з виробничої практики автору необхідно робити посилання на джерела, матеріали чи окремі результати з яких наведено в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблено проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячено виробничу практику.

Посилатися необхідно на останні видання публікацій. Посилання у тексті на джерело позначають порядковим номером за переліком посилань, з обох боків виділеним двома квадратними дужками, наприклад «у праці [11]...». Відповідний опис у бібліографічному списку: 11. Ковальчук І. Геоєкологія. Розточчя: монографія / І. Ковальчук, М. Петровська. – Львів : Ред. вид. центр. ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 192 с.

Список використаних джерел необхідно укласти в алфавітному порядку за прізвищем першого автора або за заголовком (за наявності у списку більше

трьох авторів – теж в алфавітному порядку). Іноземні джерела подають наприкінці списку також в алфавітному порядку.

Додатки оформляють як продовження звіту з виробничої практики на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилання на них у тексті. У додатках поміщають, зазвичай, допоміжний матеріал, що є громіздким, але необхідним доповненням звіту, включення якого в основну частину роботи може змінити упорядковану і логічну побудову викладу матеріалу, а також матеріал, який не може бути розміщений в основній частині роботи через великий обсяг, специфіку або форму подання, способи його відтворення.

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки. Справа рядка над заголовком малими літерами з першої великої симетрично друкують слово «Додаток __» і велику літеру, що означає порядковість додатка. Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, І, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток В». Дозволено позначати додатки літерами латинської абетки, за винятком літер І та О. У разі повного використання літер української і (або) латинської абеток дозволено позначати додатки арабськими цифрами. Якщо в роботі один додаток, його позначають «Додаток А». Сторінки, на яких розміщено додатки, мають наскрізну для усього тексту звіту з виробничої практики нумерацію сторінок.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами проходження виробничої (переддипломної) практики студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводять у робочій програмі практики. Критерії оцінювання та схему нарахування балів з виробничої практики визначають науково-педагогічні працівники кафедри і вказують у силабусі практики.

За підсумками виробничої практики проводять семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляють протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки:

- результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівником практики від бази практики;
- якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;

– виконання інших завдань, передбачених робочою програмою практики.

Виробнича практика завершується захистом звіту, складовими якого є сам звіт про проходження практики, щоденник.

Оцінювання *виробничої практики* проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- підготовчий етап – максимальна кількість балів – 10;
- польовий етап – максимальна кількість балів – 20;
- камеральний етап – максимальна кількість балів – 70 (30 балів підготовка звіту, 40 балів його захист).

Оцінювання *переддипломної практики* проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- підготовчий етап – максимальна кількість балів – 10;
- польовий етап – максимальна кількість балів – 20;
- камеральний етап – максимальна кількість балів – 70 (10 балів оцінка камерального етапу практики, 30 балів підготовка й оформлення звіту, 30 балів його захист).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. – К.: ТОВ «Софія-А», 2012. – 88 с.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>
3. Дронова О. Л. Геоурбаністика: навчальний посібник / О. Л. Дронова. – Київ, ВПЦ “Київський університет”, 2014. – 419 с.
4. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель”, (2020 р.). URL: [Про внесення змін до деяких з... | від 17.06.2020 № 711-IX \(rada.gov.ua\)](#)
5. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997 р.). URL: [Про місцеве самоврядування... | від 21.05.1997 № 280/97-ВР \(rada.gov.ua\)](#)
6. Закон України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” (2015 р.). URL: [Про добровільне об’єднання ... | від 05.02.2015 № 157-VIII \(rada.gov.ua\)](#)
7. Наказ Міністерства освіти України “Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України”, (1993 р.). URL: [Про затвердження Положення про пр... | від 08.04.1993 № 93 \(rada.gov.ua\)](#)
8. Влах М. Теорія і методологія географічної науки: навчальний посібник / М. Влах, Л. Котик. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 344 с.
9. Габрель М. Просторове планування на місцевому рівні в Україні / М.Габрель, М.Добровольський, М.Добровольська та ін. 2023. URL: [ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ | Просторовий розвиток \(knuba.edu.ua\)](#)
10. Кононенко О. Методи урбаністичних досліджень. Навчальний посібник / О. Кононенко, О. Гнатюк. Київ, 2024. – 145 с. URL: [metody-urbanistychnyh-doslidzhen-kononenko-gnatyuk-2024.pdf](#)
11. Лабінська Г. Просторове планування в Україні. Навчально-методичний посібник. Львів, 2024. – 52 с. URL: [Labinska Prostorove-planuvannia-v-Ukraini-2024.pdf \(lnu.edu.ua\)](#)
12. Методи суспільно-географічних досліджень: навчально-методичне видання / за ред. К. Мезенцева. Київ: Видавництво «Фенікс», 2021. 100 с.
13. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. URL: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
14. Петровська М. Виробнича практика: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія (прикладна екологія)» / Мирослава Петровська. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. – 52 с.

15. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. 2018. URL: <http://www.rdpa.regionet.org.ua/215>
16. Портал об'єднаних громад України. URL: [Портал об'єднаних громад України — Gromada.info](http://Gromada.info)
17. Просторове планування у новому адміністративно-територіальному поділі. Програма «U-LEAD з Європою» // Децентралізація. – 2020. – 16 липня. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12630>
18. Сім Д. М'яке місто. Щільність забудови для щоденного життя. Київ: «Art Huss», 2023.
19. Словник фахових термінів з інтегрованого міського розвитку / Glossar zu Fachbegriffen für Integrierte Stadtentwicklung / Проект “Інтегрований розвиток міст в Україні”. Київ, 2017. URL: https://city2030.org.ua/sites/default/files/documents/Glossar_26-05-17_1.pdf
20. Спек Дж. Правила пішогодного міста. 101 крок до створення кращих місць. К.: CANactions, 2019. 385 с.
21. СТРАТЕГІЯ розвитку Львівської області на період 2021-2027 років. URL: <https://loda.gov.ua/documents/49999>
22. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с.
23. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
24. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Грінь Д.С., 2014. – 268 с.
25. Третяк А.М. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка; Н.А. Третяк, [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.
26. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
27. Encyclopedia of the city / edited by Roger W. Caves. Imprint, Abingdon, Oxon, OX ; New York, NY : Routledge, 2005. 564 p.
28. Encyclopedia of urban studies / edited by Ray Hutchison. Thousand Oaks, Calif. : SAGE Publications, 2010. 2 v. (xxviii, 1039 p.).
29. International Encyclopedia of Human Geography in 12 volumes. Amsterdam : Elsevier, 2009.
30. Sýkora L., Ouředníček M. Sprawling Post-Communist Metropolis: Commercial And Residential Suburbanisation in Prague and Brno, the Czech Republic // Razin E. et al. (eds.) Employment Deconcentration in European Metropolitan Areas. The GeoJournal Library. – 2007. – Vol. 91. – P. 209-233.

31. UNITED NATIONS HUMAN SETTLEMENT PROGRAMME (UN-HABITAT) ANNUAL REPORT 2022. https://unhabitat_annualreport_2022.pdf

Допоміжна

1. Альбом безбар'єрних рішень. З урахуванням воєнного часу. Посібник для проєктувальників та архітекторів публічного простору. URL: <https://bbu.org.ua/pershii-rozdil-albomu-bezbar-iernih-rishen-2/>
2. Альбом типових схем організації велосипедної інфраструктури міста Києва.
URL: https://drive.google.com/file/d/1681brSDzJ_SiyGJLUVJZc4F8r8iO0Byi/view
3. *Алфьоров М. А.* Урбанізаційні процеси в Україні в 1945– 1991 рр. : монографія / М. А. Алфьоров. – Донецьк, 2012. – 552 с.
4. В Україні запрацювала соціальна карта територіальних громад. URL: [В Україні запрацювала соціальна карта територіальних громад – Офіційна сторінка Львівської районної державної адміністрації \(lviv-rda.gov.ua\)](https://www.lviv-rda.gov.ua) (дата звернення 3.01.2024)
5. *Габрель М.* Рекомендації з просторового планування території області: навч. посіб. / Габрель М., Олійник І., Габрель М. Львів: Львівська обласна рада, 2008. – 192 с.
6. *Габрель М. М.* Просторова організація містобудівних систем : моногр. / М. М. Габрель ; IPД НАНУ. К. : А.С.С., 2004. – 400 с.
7. *Гел Йен.* Міста для людей / [пер. з англ. О. Любарської]. Київ : Кенекшенс, 2020. – 278 с.
8. *Денисенко О. О.* Процеси метрополізації : світогосподарський аспект / О. О. Денисенко. – К., 2012. – 193 с.
9. Економічні профілі громад Львівської області. URL: [Економічні профілі громад Львівської області – крок до місцевого економічного розвитку \(decentralization.gov.ua\)](https://decentralization.gov.ua) (дата звернення 29.01.2024)
10. *Закутинська І.І., Сливка Р.Р.* Субурбанізація в просторовому вимірі: Івано-Франківськ і його околиці: монографія. – К. : Логос, 2016.- 216 с.
11. Запущено портал спроможності громад – допоміжний інструмент для прийняття рішень. URL: [Запущено портал спроможності громад – допоміжний інструмент для прийняття рішень. 22 квітня відбудеться презентація \(decentralization.gov.ua\)](https://decentralization.gov.ua) (дата звернення 3.01.2024)
12. *Звєряков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С.* Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція: монографія / Одеський національний економічний університет МОН України. Одеса : Атлант ВОІ СОІУ, 2019. 241 с.
13. *Івах Я.Є.* Теренові дослідження просторової трансформації українських міст / Я.Є. Івах // Регіон – 2021: Стратегія оптимального розвитку: матеріали міжн. наук.-практ. конференції (5–6 листопада 2021 р.). Харків: РВВ ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – С. 210-212.

14. *Колвілл-Андерсон М.* Копенгагенізуймо! Путівник глобального велоурбанізму. К., 2022. 304 с.
15. *Лабінська Г.М.* Адаптація простору у країнах Європи у контексті викликів пандемії *Covid-19* // XI Міжнародна науково-практична конференція “*Topical issues of modern science and education*”, 11-13 березня 2021 р., Таллінн, Естонія. URL: [XI-ConferenceMarch-11-132021-book \(1\).pdf](#). – С. 48-53.
16. *Лабінська Г.* Варіативність містобудівних концепцій як засіб конкурентоспроможності світових міст / Галина Лабінська // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Географічна освіта і наука: виклики і поступ”, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті (Україна, м. Львів, 18-20 травня 2023 р.). У 3-ох томах. Львів: Простір-М, 2023. Том 2. – С. 228-235.
17. *Лабінська Г.* Курорт Солотвино Закарпатської області: ресурси, територіальна організація, перспективи розвитку / Г. Лабінська // Матеріали XVI наукової конференції з міжнародною участю “Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід” (Львів, 7 жовтня 2022 р.). - С. 152-158.
18. *Лабінська Г.* Особливості розвитку селища Щирець Львівської області на сучасному етапі / Г.Лабінська, Р.Тимчак // Матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції “Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів”. За ред. Ю.М. Барського та В.Й. Лажніка, Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2024. – С.141-144.
19. *Лабінська Г.М.* Реалізація концепції “*SMART CITY*” на прикладі міста-курорту Трускавець Львівської області // Матеріали міжнародної наук.-практ. конференції “Міський туризм: реалії, виклики, перспективи (Київ, 27.03.2020). – Київ: Альфа-ПК, 2020. – С.57-58.
20. *Лабінська Г.* Ревіталізація як чинник туристичної привабливості міста (на прикладі польського міста Катовиці) / Г. Лабінська // Матеріали XVII міжнародної наук.-практ. конференції “Географія, економіка, і туризм: національний та міжнародний досвід”, присвяченої 140-річчю географії у Львівському університеті, 20-річчю кафедри туризму. Львів, 6-8 жовтня 2023 р. С. 199-2003. URL: [materialy kafedra turysty 2023.pdf](#)
21. *Лабінська Г.* Трансформація підходів у просторовому плануванні на прикладах з XIX по XXI ст. / Г. Лабінська // Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. – Львів, 2022. – Сс. 262-281. URL: [Suchasni-napriamky-rozv-heohrafiy-Ukrainy-book2022.pdf \(lnu.edu.ua\)](#)
22. *Лернер Ж.* Акупунктура міста. Львів, 2016. 160 с.
23. *Лозинський Р.* Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини із природою. Соціальники-Львів, 2020.
24. *Лозинський Р.* Технології SMART-CITY в малих містах Львівської області / Роман Лозинський // Міський туризм: реалії, виклики, перспективи [Матеріали міжнародної практ. конференції]. - Київ: Альфа-ПК, 2020.– С. 57-59.

25. *Маруняк Є.О.* Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та сучасні напрями. Український географічний журнал. 2014. №2. С.22-31.
26. *Посацький Б. С.* Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування: навч. посіб. / Б. С. Посацький ; МОН України; НУ “Львівська політехніка” – Львів : Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2010. – 344 с.
27. Посібник з вуличного дизайну м. Києва. 2015 рік.
 URL: https://old.kyivcity.gov.ua/done_img/f/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%B7%20%D0%B2%D1%83%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D1%83%20%D0%BC.%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf
28. Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] : підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. К.: КНЕУ, 2016. 495 с.
29. *Склярська О.І.* Реформування адміністративно-територіального устрою України: суспільно-географічні дослідження проблематики / О.І. Склярська // Сучасні напрями розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М.]. – Львів, 2022. – С. 212–226.
30. Стан забезпечення містобудівною документацією сіл і селищ України.
 URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/city-build/mistobuduvannya-ta-planuvannya-teritoriy/stan-zabezpechennya-mistobudivnoyu-dokumentatsiyeyu-teritoriy-ta-naselenih-punktiv-ukrayini-za-2019-rik/>
31. *Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В.* Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 372 с.
32. *Флорида Р.* Криза урбанізму: чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида // перекл. з англ. І. Бондаренко. – Київ: Наш формат. – 2019. – 315 с.
33. Building and Construction Authority of Singapore, Universal Design Guide for Public Places, 2016, URL: https://www1.bca.gov.sg/docs/default-source/universaldesign/udguide2016.pdf?sfvrsn=1fdac12d_2
34. Global Street Design Guide. 2016.
 URL: <https://globaldesigningcities.org/publication/global-street-design-guide/>
35. *Lozynskyy, R. Pantyley, V. and Sawicka, A.* (2021). The smart city concept in Poland and Ukraine: in search of cooperation opportunities. Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 52(52): 95–109. DOI: <http://doi.org/10.2478/bog-2021-0016>
36. *Luigi La Riccia.* Landskape planning at the Local Level (2017).
 URL: [421334_1_En_BookFrontmatter_1..16 \(springer.com\)](https://www.springer.com/9781493998111)
37. *Nowak, M.; Petrisor, A.-I.; Mitrea, A.; Kovács, K.F.; Lukstina, G.; Jürgenson, E.; Ladzińska, Z.; Simeonova, V.; Lozynskyy, R.; Rezac, V.; et al.* The Role of Spatial Plans Adopted at the Local Level in the Spatial Planning Systems of Central and Eastern European Countries. Land 2022, 11, 1599. <https://doi.org/10.3390/land11091599>

Інформаційні ресурси:

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. *URL:* [Open Budget - Державний веб-портал бюджету для громадян](#)
2. Децентралізація в Україні. *URL:* [Децентралізація в Україні \(decentralization.gov.ua\)](#)
3. Офіційний сайт Асоціації агенцій регіонального розвитку України. *URL:* <http://www.narda.org.ua/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. *URL:* [Державна служба статистики України \(ukrstat.gov.ua\)](#)
5. Офіційний сайт ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України”. *URL:* [ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» \(ird.gov.ua\)](#)
  - 5.1.1.1. Платформа електронної демократії *E-DEM*. *URL:* [Єдина система місцевих петицій \(e-dem.ua\)](#)
6. Публічна кадастрова карта України. *URL:* <https://opendatabot.ua/>

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Географічний факультет Кафедра географії України

ЗВІТ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

на тему: «Проблеми просторового розвитку селища Щирець»

Студентки I курсу групи ГруМ-21с
ОПП «Урбаністика, міське планування і сталий
просторовий розвиток»
Спеціальності 106 «Географія» Іваночко Т. О.

Керівник, доцент, к. г. н. Сливка Р. Р.
Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка:
ECTS _____

Члени комісії
